

Jaarrekening 2017

Balans per 31 december (Bedragen x € 1.000)

ACTIVA	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.263	2.442
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	63	122
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.200	2.320
<i>Materiële vaste activa</i>	91.686	93.263
In erfpacht uitgegeven gronden	70	70
Investerings met economisch nut	43.795	45.212
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	30.117	31.028
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut	17.704	16.953
<i>Financiële vaste activa</i>	46.923	52.534
Kapitaalverstrekking aan:		
<i>Deelnemingen</i>	735	735
<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	72	72
<i>Overige verbonden partijen</i>	4.625	4.480
Leningen aan:		
<i>Openbare lichamen art. 1a wet fido</i>	7.177	8.134
<i>Woningbouwcorporaties</i>		
<i>Deelnemingen</i>	20.012	20.012
<i>Overige verbonden partijen</i>	3.663	2.807
Overige langlopende leningen	10.639	16.269
Uitzettingen in 's Rijks schatkist > 1 jaar		
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier > 1 jaar		
Overige uitzettingen > 1 jaar		25
Totaal vaste activa	140.872	148.239
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	3.848	3.485
Grond- en Hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	5.723	5.561
Voorziening waardering voorraden	-1.875	-2.076
<i>Uitzettingen < 1 jaar</i>	46.083	40.879
Vorderingen op openbare lichamen	5.197	5.462
Verstrekke kasgeldleningen aan openbare lichamen art.1a wet fido		
Overige verstrekke kasgeldleningen		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	32.802	18.706
Rekening-courantverhouding met het Rijk		
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	6.860	7.184
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier < 1 jaar		
Overige vorderingen	1.224	688
Overige uitzettingen < 1 jaar		8.839
<i>Liquide middelen</i>	104	17
Kas- en Banksaldi	104	17
<i>Overlopende activa</i>	9.496	8.210
Nog te ontv. voorschotbedragen door voorfin. met spec. bestedingsdoel van:		
<i>Europese overheidslichamen</i>	0	0
<i>Het Rijk</i>	368	292
<i>Overige Nederlandse overheidslichamen</i>		
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	9.128	7.918
Totaal vlottende activa	59.531	52.591
Totaal generaal	200.404	200.830

Recht op verliescompensatie krachtens de wet op de vpb 1969

nvt

Balans per 31 december (Bedragen x € 1.000)

PASSIVA	Ultimo 2017		Ultimo 2016	
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		102.089		99.605
Algemene reserve	37.529		37.419	
Bestemmingsreserves	62.396		58.729	
Gerealiseerd resultaat	2.164		3.458	
<i>Voorzieningen</i>		11.622		11.147
Voorziening voor verplichtingen en verliezen	4.995		4.821	
Voorziening voor risico's				
Voorziening voor het gelijkmatig verdelen van lasten				
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	6.627		6.326	
<i>Vaste schulden > 1 jaar</i>		67.423		71.200
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen van:				
<i>Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen</i>			45	
<i>Binnenlandse banken en overige financiële instellingen</i>	67.423		71.155	
<i>Binnenlandse bedrijven</i>				
<i>Openbare lichamen als bedoeld in art. 1a wet fido</i>				
<i>Overige binnenlandse sectoren</i>				
<i>Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren</i>				
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen				
overige leningen > 1 jaar				
Totaal vaste passiva		181.134		181.952
Vlottende Passiva				
<i>Netto vlottende schulden < 1 jaar</i>		10.086		11.955
Kasgeldleningen bij openbare lichamen art. 1a wet fido				
Overige kasgeldleningen	7.100		7.250	
Banksaldi	352			
Overige schulden	2.634		4.705	
<i>Overlopende passiva</i>		9.184		6.923
Verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen	3.128			
Ontv. voorschotten voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel van:				
<i>Europese overheidslichamen</i>				
<i>Het Rijk</i>	1.004		1	
<i>Overige Nederlandse overheidslichamen</i>	942		584	
<i>Overige vooruitontv. bedr ten bate van volgende begr. jaren</i>	4.110		6.338	
Totaal vlottende passiva		19.270		18.878
Totaal generaal		200.404		200.830

Gewaarborgde geldleningen

72.229

69.754

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Voorstel voor bestemming van het resultaat

In maart 2016 heeft de raad beleid vastgesteld hoe om te gaan met overschotten bij de jaarrekening. Dit beleid hanteert de volgende uitgangspunten:

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden.

De baten en lasten worden toegekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden als last genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 1 of 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Kosten van disagio worden niet geactiveerd.

Activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Materiële vaste activa met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit, niet zijnde sportvelden, met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Ingevolge artikel 10 van de verordening 212 worden lineair afgeschreven conform de Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid Gemeente Berkelland 2012. Bij wijzigingen in de gehanteerde afschrijvingstermijnen blijven de termijnen voor in het verleden gepleegde investeringen intact voor zover niet anders wordt besloten. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan vijf duizend euro worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. De percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden geactiveerd en lineair afgeschreven.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Vorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Rekening houden met de "Percentage of Completion". Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Eventuele voorziening voor oninbaarheid wordt in mindering gebracht op de vorderingen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves

Naast de algemene reserve zijn er diverse reserves gevormd die voor een specifiek doel bestemd zijn. Het muteren van reserves vindt plaats op aangeven van de raad. Alle mutaties op reserves lopen via het taakveld mutaties reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van langer dan één jaar.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde jaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	63	122
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.200	2.320
Totaal	2.263	2.442

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2017:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Desinvesteringen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden /Afwaaarderinden	Boekwaarde 31-12-2017
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio						
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	122	42		101		63
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.320	-71		49		2.200
Totaal	2.442	-29		150		2.263

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
In erfpacht uitgegeven gronden	70	70
Investerings met een economisch nut	43.795	45.212
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	30.117	31.028
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	17.704	16.953
Totaal	91.686	93.263

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de erfpachtgronden weer:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeerderingen	Verminderings	Desinvesteringen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden /Afwaaarderinden	Boekwaarde 31-12-2017
Erfpachtgronden	70						70
Totaal	70						70

Activa

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde 31-12-2017	per Boekwaarde per 31-12-2016
Gronden en terreinen	4.489	4.515
Gronden en terr. Dekking dmv heffingen	83	90
Woonruimten	206	176
Woonruimten Dekking dmv heffingen	3	3
Gebouwen	30.775	31.719
Gebouwen, Dekking dmv heffingen	5	7
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.158	2.401
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: Dekking dmv heffingen	29.870	30.741
Vervoersmiddelen	673	684
Machines, apparaten en installaties	3.089	3.339
Machines, apparaten en installaties: Dekking dmv heffingen	16	19
Overige materiële vaste activa	1.112	1.021
Overige materiële vaste activa: Dekking dmv heffingen	140	167
Strategische gronden (voorm NIEGG)*	916	982
Strategische gronden (grond en hulpstoffen)*	376	376
Totaal	73.912	76.240

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeerderingen	Verminderingen	Desinvesteringen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden / Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	4.515	28			54		4.489
Gronden en terreinen, Dekking d.m.v. heffingen	90				6		83
Woonruimten	176	31					206
Woonruimten, Dekking d.m.v. heffingen	3						3
Gebouwen	31.719	772	78		1.637		30.775
Gebouwen, Dekking d.m.v. heffingen	7				2		5
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	2.401	98	250		90		2.158
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken, Dekking d.m.v. heffing	30.741	1.359	521		1.709		29.870
Vervoermiddelen	684	109			120		673
Machines, apparaten en installaties	3.339	194			443		3.089
Machines, apparaten en installaties, Dekking d.m.v. heffing	19				3		16
Overige materiële vaste activa	1.021	454	7		355		1.112
Overige materiële vaste activa, Dekking d.m.v. heffing	167				28		140

Activa

Strategische gronden (voorm. NIEGG)	982		67			916
Strategische gronden (voorm. Grond en hulpstoffen)	376					376
Totaal	76.240	3.043	924		4.448	73.912

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeerderingen	Verminderingen	Desinvesteringen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden / Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronen en terreinen							
Gebouwen							
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	16.839	1.890	447		670		17.613
Machines, apparaten en installaties	7						7
Overige materiele vaste activa	106				22		85
Totaal	16.953	1.890	447		693		17.704

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in onderstaand overzicht

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde 31-12-2016	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen/-afschrijvingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan:						
Deelnemingen	735					735
Gemeenschappelijke regelingen	72					72
Overige verbonden partijen	4.480	1.284		1.138		4.625
	5.287	1.284		1.138		5.432
Leningen aan:						
Openbare lichamen (art. 1 fido)	8.134			957		7.177
Woningbouwcorporaties						
Deelnemingen	20.012					20.012
Overige verbonden partijen	2.807	856				3.663
	30.953	856		957		30.852
Overige langlopende leningen						
Overige langlopende leningen	16.269	10		5.639		10.639
Uitzettingen in schatkist > 1 jr						
Uitzettingen Ned. Schuldpapier > 1 jr						
Ov. uitzettingen met looptijd > 1 jr	25				25	
	16.294	10		5.639	25	10.639
Totaal	52.534	2.150		7.734	25	46.923

Kapitaalverstrekkingen:

De investeringen verantwoord onder kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen betreft de rekeningcourant positie bij de Svn m.b.t. een aantal leningen (duurzaamheid-, starters-, en blijversleningen)

Activa

Overige langlopende leningen:

De aflossing verantwoord onder de overige langlopende leningen heeft voornamelijk betrekking op leningen aan het personeel inzake de woningfinanciering. De aflossing onder openbare lichamen (art 1 fido) heeft betrekking op de lening van de V.N.O.G. Onder overige verbonden partijen is het bedrag vermeld dat bij de deelnemers van de Svn leningen uitstaat.

Activa

Vlottende Activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	5.945	5.783
Voorziening voor mogelijk verliesgevende exploitaties	-222	-222
Voorziening waardering voorraden	-1.875	-2.076
Gereed product en handelsgoederen		
Vooruitbetalingen		
Totaal	3.848	3.485

Voorziening naar aanleiding van demografische ontwikkelingen.

De gemeente Berkelland heeft zich ten doel gesteld om in de jaren 2010 tot 2025 maximaal 635 woningen toe te laten voegen aan de woningvoorraad. In 2015 is de Regionale Woonagenda voor de periode 2015-2025 vastgesteld. Daarbij is ingezet op 10% verlaging van het aantal woningen tot 570. Dit heeft gevolgen voor de keuzes in de woningbouwprogramma's en daarvoor geschikte locaties. In december 2016 is een Lokale woonagenda vastgesteld. In lijn met deze kaders zijn voor de vier grote kernen Structuurvisies Wonen 2017-2025 vastgesteld waarin de gewenste ontwikkeling van nieuwbouwlocaties is opgenomen. Om tot een verantwoorde afweging en prioritering van plannen te komen werken de gemeenten in de regio met het zogenaamde stoplichtmodel. Daarbij worden volkshuisvestelijke en ruimtelijke argumenten gewogen en vertaald in een verantwoord geachte toename van het aantal woningen. Op welke wijze en voor welke plannen deze prognoses effect zullen hebben is op dit moment niet volledig uitgekristalliseerd. Via de jaarlijkse voortgangsrapportage Wonen wordt inzicht gegeven in de ontwikkelingen op de lokale en regionale woningmarkt.

Het totaal van alle harde en zachte woningbouwplannen van ontwikkelaars en gemeente bedraagt per begin 2017 nog 755 woningen, waarvan 34 woningen in aanbouw zijn. Sinds 2010 zijn netto 378 woningen gerealiseerd. Rekening houdend met de vermindering van 10% kunnen er vanaf 2017 nog circa 192 woningen worden toegevoegd. Om de doelstelling te realiseren zal de komende jaren ingezet worden op het verder verminderen van de plancapaciteit. De gemeente hanteert in haar afwegingen het uitgangspunt dat de "juiste woning op de juiste plek" moet worden gebouwd. Gemeentelijke plannen waarvan de uitvoering daardoor onzeker is, zullen moeten worden afgewaardeerd. Daarvoor is in 2010 een voorziening gevormd van € 5.000.000. Eind 2017 bedraagt deze voorziening nog € 1.875.000.

Activa

Eventuele schadeclaims die ontstaan doordat particuliere ontwikkelaars minder woningen kunnen bouwen zijn niet in de voorziening meegenomen. De hoogte van de claims is afhankelijk van de planstatus, de onderhandelingsresultaten, uitkomsten van juridische procedures en mogelijke compensatie door hogere overheden. Deze claims vormen een risico. In de paragraaf Grondbeleid is dit aspect onder Overige risico's ook benoemd. Daarnaast bestaat het risico dat - als de woningmarkt aantrekt - door particuliere ontwikkelaars meer woningen worden gebouwd dan volgens de visie van de gemeente wenselijk is. De gemeente zal dan moeten heroverwegen welke gevolgen dit heeft voor gemeentelijke woningbouwplannen. Het is mogelijk dat - naast plannen die al in de voorziening voor afwaardering zijn meegenomen - ook andere gemeentelijke grondexploitaties dan moeten worden afgewaardeerd. Minimaal jaarlijks stemmen we alle bekende woningbouwplannen en de gemeentelijke exploitaties daarom op elkaar af.

Verloop boekwaarde onderhanden werk (bedragen in € 1.000)

De boekwaarde van de Bouwgronden in exploitatie bedroeg per 31 december 2017

€ 5.945.000. Van het verloop van 2017 is het volgende overzicht te geven:

	Boekwaarde per 1-1-2017	Uitgaven	Inkomsten	Resultaatsnemin- g (winst = -/-)	Boekwaard 31- 12-2017	Voorziening 31- 12-2017	Boekwaarde 31- 12-2017 (BW -/- Vzd)
<i>Bedrijventerreinen</i>							
Overberkel 4 Borculo		16		16		47	-47
Kieft 4 Eibergen	2.153	60	5	-344	2.552		2.552
Everskamp Ruurlo	1.519	43	4		1.558		1.558
<i>Woongebieden</i>							
de Garver Haarlo	-79	-1		-21	-59		-59
Voormalige school Gelselaar	25	2			27		27
Schollenkamp Borculo						75	-75
Zwilbroekseweg / Rekkenseweg Eibergen	110	4			114		114
Hofrichter Eibergen	-18	1			-17		-17
KTV Eibergen	-290	19	4		-275		-275
Vonderman Noordijk	128	4		-39	171		171
Olland Rietmolen	242	12	190	-266	330		330
Hondelinkweg Neede	980	29		250	759		759
ABCTA terrein Beltrum	-191	31	544	-390	-314		-314
De Mölle Haarlo	75	6	124	-3	-40		-40
De Heuver Gelselaar	411	15			426	100	326
Leusinksbrink Ruurlo	717	40	44		713		713
Totaal Onderhanden Werk	5.782	281	915	-797	5.945	222	5.723

Boekwaarde per 31 december 2017

Raming nog te maken kosten

Raming nog te verwachten opbrengsten

Verwacht eindresultaat exploitatie (-/- is voordelig)

5.945
4.017
11.956
-1.994

Activa

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde per 1-1-2017	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde per 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	5.462		5.197
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen			
Overige verstreckte kasgeldleningen			
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	18.706		32.802
Rekening-courantverhouding met het Rijk			
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	7.184		6.860
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier < 1jaar			
Overige vorderingen	688	434	1.224
Overige uitzettingen (Schatkistbankieren)	8.839		
Totaal	40.879	434	46.083

De vorderingen op openbare lichamen is ultimo 2017 licht afgenomen t.o.v. 2016. De uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar is fors hoger. Dit komt door de vrijval van het geld dat bij ASR Vermogensbeheer stond. De grote daling bij de overige uitzettingen heeft ook met deze vrijval te maken. Eind 2017 stond er een bedrag van ongeveer € 32 miljoen bij het Rijk. In 2017 zijn geen gelden uitgeleend aan decentrale overheden

De mutaties in Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen hebben geheel betrekking op Exploitiemaatschappij Leusinkbrink. Wij zijn van mening dat er een reëel risico bestaat dat deze vordering in rekening courant op een particuliere ontwikkelaar niet (geheel) door deze vennootschap of haar aandeelhouders kan worden voldaan. De vennootschap moet haar verplichtingen aflossen uit de verkoop van kavels. Deze vertegenwoordigen eind 2016 een boekwaarde binnen de vennootschap van € 6.970.000. De vordering van de gemeente op de ontwikkelaar uit hoofde van financiering bedraagt per 31 december 2017 € 6.860.082. Hiertegenover staat een gelijke verplichting van de gemeente jegens de BNG.

Wij plaatsen grote vraagtekens bij de afzetprognoses voor woningbouwkavels en de planologische haalbaarheid van nog te ontwikkelen plandelen. Wij beschikken niet over woningmarktcijfers die de toegepaste waardering door de vennootschap onderbouwen. De gemeente blijft proberen met de ontwikkelaar constructief te overleggen hoe het marktperspectief zich zou moeten vertalen in een realistische begroting. Dat marktperspectief is zorgelijk vanwege het wegvallen van de regionale vraag door een daling van het aantal huishoudens en de eisen aan de financierbaarheid van woningen. Beide zijn voor de gemeente niet beïnvloedbaar. Wij denken daarom dat een forse afwaardering op de voorraden noodzakelijk is, hetgeen tevens impliceert dat zowel de aandeelhouder als de gemeente voorlopig ontvangen winstuitkeringen moeten terugbetalen.

Activa

De ontwikkelaar heeft op 5 januari 2018 een juridische procedure in gang gezet om de volledige nakoming van de overeenkomst te bepleiten. De behandeling door de rechtbank is voorzien op 10 juli 2018. Voor het gemeentelijk aandeel in het risico zijn of worden de nodige maatregelen getroffen. Ook is als onderdeel van de verantwoording over de gemeentelijke grondexploitatie een inschatting van de risico's en het weerstandsvermogen gemaakt. Op basis van de goedkeurende accountantsverklaring, die door Crop registeraccountants op 13 april 2017 bij de jaarrekening 2016 van de vennootschap is afgegeven, achten wij een afwaardering van onze vordering op de vennootschap - voor haar aandeel in het risico en aanvullend op al getroffen voorzieningen - op dit moment niet aan de orde.

Activa

Volgens artikel 52c van het BBV moet worden vermeld wat het drempelbedrag is voor het begrotingsjaar en het bedrag dat per kwartaal buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Dit is verwerkt in het overzicht hieronder.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (Bedragen X € 1000)					
Verslagjaar 2017					
(1)	Drempelbedrag	757,5			
		Kwartaal	Kwartaal	Kwartaal	Kwartaal
		1	al 2	3	4
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	63	9	10	298
(3a) = (1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	694	748	747	460
(3b) = (2)>(1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	101.000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen euro	101.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen euro niet te boven gaat	0			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	757,5			
(2) Berekening kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal	Kwartaal	Kwartaal	Kwartaal
		1	al 2	3	4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist	5.683	835	928	27.405
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	63	9	10	298

Activa

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde per 31- 12-2017	Boekwaarde per 31- 12-2016
Kassaldi	2	1
Banksaldi	102	16
Totaal	104	17

Activa

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Nog te ontvangen bedragen EU		
Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	368	292
Overige nog te ontvangen bedragen	9.128	7.918
	9.496	8.210

Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

(Bedragen X € 1000)

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Algemene reserve	37.529	37.420
Bestemmingsreserves:		
Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven	2.380	2.148
Overige bestemmingsreserves	60.016	56.582
Gerealiseerde resultaat	2.164	3.458
Totaal	102.090	99.607

Het verloop wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

(Bedragen x € 1.000)

	Saldo 1-1-2017	Toevoeging	Toegevoegde rente	Onttrekking	Bestemming resultaat	Vermind. ter dekking afschr.	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	37.420	693		2.280	1.696		37.529
Bestuurlijke claims	9.373	4.356		1.532			12.197
Egalisatiereserve Afval	2.148	233					2.380
Egalisatiereserve investeringen	8.133	268		438		28	7.935
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	1.709				68		1.777
Inkomensreserves	6.460			822			5.638
Onderhoud wegen	5.790			152	210		5.848
Onderwijs-huisvesting	7.060			50			7.010
Herstructurering	5.516			779	1.484		6.221
Nadelen decentralisaties	10.450	2.700		1.851			11.300
Hameland	2.090						2.090
Totaal	96.149	8.250		7.904	3.458	28	99.926
Gerealiseerde resultaat							2.164
Totaal							102.090

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen die voortkomen uit de bestemming van het resultaat van het vorige dienstjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa. Deze afschrijvingen worden gedekt uit reserves.

Algemene reserve

Deze reserve heeft een bufferfunctie en dient in eerste instantie als weerstandscapaciteit. Als het weerstandsvermogen groter is dan 2 en de solvabiliteit groter dan 35% dan kan de reserve gebruikt worden als incidenteel dekkingsmiddel.

Passiva

Bestuurlijk claims

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve bevat de gereserveerde bedragen voor dekking van genomen raadsbesluiten.

Egalisatiereserve afval

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt gebruikt voor het egaliseren van tekorten en overschotten op het product afvalverwijdering en -verwerking. Door gebruik te maken van deze reserve zorgen we ervoor dat betaalde afvalstoffenheffing ook gebruikt wordt voor afvalverwijdering en inzameling.

Egalisatiereserve investeringen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van investeringen.

Algemene reserve bouwgrondexploitaties

Deze reserve heeft een bufferfunctie. De reserve wordt gebruikt om verliezen in de bouwgrondexploitaties op te vangen.

Inkomensreserve

Deze reserve had een inkomensfunctie. Nu geen rente meer aan de reserves wordt toegerekend is deze functie feitelijk vervallen en is deze gewijzigd naar een bestedingsfunctie.

Onderhoud wegen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van onderhoud aan wegen.

Onderwijshuisvesting

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van investeringen in en afwaarderingen van onderwijshuisvesting.

Herstructurering

De reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet om kosten te dekken die voortkomen uit de herstructurering van (bouwgrond)locaties in Berkelland. Daar waar woningbouw niet meer mogelijk of gewenst is.

Nadelen decentralisaties

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet om de eventuele nadelen van de decentralisaties af te dekken.

Hameland

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet om de gevolgen van de transitie en liquidatie van Hameland te dekken.

Passiva

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

(Bedragen X € 1000)

	Saldo 1-1-2017	Toevoeging	Correctie	Vrijval	Aan- wending	Saldo 31-12-2017
Personeelsvoorzieningen	4.821	610		36	400	4.995
Invest. met een economisch	6.326	1.777		754	722	6.627
Totaal	11.147	2.387		790	1.122	11.622

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorzieningen zijn in het leven geroepen om toekomstige lasten die het gevolg zijn van personele ontwikkelingen op te kunnen vangen. Het gaat met name om de lasten die voortvloeien uit mobiliteitsvoorzieningen en de lasten voor pensioenen en wachtgeld van wethouders.

Met ingang van 2014 is een voorziening gevormd voor de wachtgeldverplichtingen van de voormalige medewerkers van muziekschool 'De Triangel'.

Met ingang van 2016 is een voorziening gevormd voor de afbouw personeelslasten van voormalige medewerkers die in dienst zijn getreden bij het GBT.

Voorzieningen voor investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

In het najaar van 2014 heeft de commissie BBV een dwingend advies gegeven de lasten voor groot onderhoud en vervanging van riolering onder te brengen in een voorziening. Naar aanleiding van dit advies is de bestemmingsreserve riolering opgeheven en zijn de middelen toegevoegd aan deze voorziening.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen:		
-binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		45
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	67.423	71.155
-binnenlandse bedrijven		
-overige binnenlandse sectoren		
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en ov.sectoren		
Door derden belegden gelden		
Waarborgsommen		
Totaal	67.423	71.200

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2017.

(Bedragen X € 1.000)

	Saldo 1-1-2017	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen:				
-binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	45		45	
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	71.155		3.732	67.423
-binnenlandse bedrijven				
-overige binnenlandse sectoren				
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en ov.sectoren				
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen				
Totaal	71.200		3.777	67.423

Onderhandse leningen:

De totale rentelast voor 2017 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 3.069.000,=

Passiva

Plottende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 1-1-2017
Kasgeldleningen bij openb lich. Art 1a fido		
Overige kasgeldleningen	7.100	7.250
Banksaldi	352	
Schulden aan openbare lichamen	38	297
Overige schulden	2.596	4.408
Totaal	10.086	11.955

Passiva

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 1-1-2017
Verplichtingen	3.128	
Vooruitontvangen bedragen EU		
Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	1.004	1
Vooruitontvangen bedragen van overige overheden	942	584
Overige vooruitontvangen bedragen	4.110	6.338
Totaal	9.184	6.923

Vooruitontvangen bedragen

Onderstaand een overzicht het verloop uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	stand 1/1	bij-boeking	afboeking	stand 31/12
Vooruitontv. niet best.sp.uitk.ond.achterst.beleid	1	20		21
Vooruitontv bedr statushouders (vluchtelingen)		151	86	65

Vooruitontvangen bedragen van overige overheden	stand 1/1	bij-boeking	afboeking	stand 31/12
Vooruitontv.n.bestprov subs centrEib: steeng benut	130		78	52
Vooruitontv. bedr. fietsbanen Berkelland		39		39
Vooruitontv. Niet bestede subs gezonde jeugd	14		14	
Vooruitontv. niet best. subsidie landschapsregeling	70	229	263	36
Vooruitontv bedr POHO vrijetijdseconomie	303	762	313	751
Vooruitontvangen n.best.subs.ISV3 geluid	44			44
Vooruitontv prov subs sportacc ASV	-51	51		
Vooruitontv. Isolatiemaatr. Woningen 2016	47		47	
Vooruitontv. Nbst prov subs geluids-an. B lijst woning	27		6	21

Analyse resultaat

Het resultaat over 2017 is	€ 2.164.868	Positief
Het resultaat bestaat uit		
Resultaat op grondexploitatie van	€ 919.000	Positief
Resultaat op de bedrijfsvoering van	€ 1.245.868	Positief
Totaal rekening resultaat	€ 2.164.868	Positief

Het bedrijfsresultaat wordt gerealiseerd door de volgende ontwikkelingen:

Onderwerp	Incidenteel	Structureel	
1 Voorziening pensioenen	-300.000,00	-	
2 Onderwijshuisvesting	-	-250.000,00	
3 Afval	-132.000,00	-	
4 Bijdrage Hameland	700.000,00	-	
5 Verkoop gebouwen	360.000,00	-	
6 Onvoorzien	200.000,00	-	
7 Leerlingenvervoer	200.000,00	-	
8 Grondexploitatie	919.000,00	-	
9 WOZ	55.000,00	55.000,00	
10 Welzijn	100.000,00	-	
11 Bouwleges	94.000,00	-	
12 Openbare verlichting	-	90.000,00	
13 Algemene uitkering	80.000,00	-	
14 Diverse	-6.131,00	-	
Totaal	2.269.869,00	-105.000,00	2.164.869,00

De belangrijkste oorzaken van het resultaat zijn hieronder kort toegelicht. We beginnen met de nadelen

1 Voorziening pensioenen

Door de lage rentestand moeten we extra middelen toevoegen aan de voorziening voor de pensioenen van de (ex)wethouders.

2 Onderwijshuisvesting

Hogere huren en hogere rente en afschrijving leiden tot de hogere lasten dan begroot.

3 Afval

Doordat we minder BTW terugontvangen dan verwacht ontstaat het nadeel op afval.

4 Bijdrage Hameland

Bij de opheffing van Hameland hebben wij een bijdrage ontvangen voor nog resterende verlofuren. Deze zijn bij de overgang van werkgever niet uitbetaald. De vergoeding is voor het overnemen van de verlofuren.

5 Verkoop gebouwen

We hebben het gebouw Hoflaan 3-5 verkocht. Dit levert een incidenteel voordeel op.

6 Onvoorzien

We hebben de post onvoorzien niet gebruikt.

7 Leerlingenvervoer

Het ingezette beleid om meer leerlingen gebruik te laten maken van regulier vervoer heeft ook in 2017 geleid tot een vermindering van het gebruik.

8 Grondexploitatie

Voor een specificatie van het resultaat op de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

9 Openbare verlichting

Door de acties die in het kader van het Energie Uitvoeringsprogramma in gang zijn gezet is een gedeelte van het reguliere budget niet gebruikt.

10 WOZ

De waardering van de onroerende zaken is hoger uitgevallen dan verwacht. Dit levert ook een hogere belastingopbrengst op.

11 Welzijn

Er is minder aanspraak gemaakt op het budget voor dit onderdeel. Hierdoor zijn de lasten lager dan begroot.

12 Bouwleges

De economie trekt aan. Dit heeft ook geleid tot meer aanvragen met als gevolg een stijging van de legesinkomsten.

13 Algemene uitkering

Aanpassingen in de maatstaven waarmee de algemene uitkering wordt berekend hebben tot een positieve bijstelling van de algemene uitkering geleid.

Voorstel voor bestemming van het resultaat

In maart 2016 heeft de raad beleid vastgesteld hoe om te gaan met overschotten bij de jaarrekening. Dit beleid hanteert de volgende uitgangspunten:

De algemene reserve aanvullen tot het weerstandsvermogen gelijk is aan 2

Dit is niet nodig, het weerstandsvermogen is 5,4 en daarmee groter dan 2.

De algemene reserve aanvullen tot de solvabiliteit gelijk is aan 35%

Dit is niet nodig, de solvabiliteit is groter dan 35%.

Ruimte voor incidentele beleidsvoornemens

We bestemmen € 156.798 als gevolg van het resultaat van de grondexploitatie naar de reserve

De reserve herstructurering aanvullen tot het plafond van € 7.000.000

De reserve zit onder het plafond. Het restant resultaat is niet voldoende om de reserve helemaal aan te zuiveren. Daarom voegen we € 224.278 toe aan deze reserve.

De reserve onderhoud wegen aanvullen tot het plafond van € 6.000.000

De reserve zit onder het plafond. Het restant resultaat is niet voldoende om de reserve helemaal aan te zuiveren. Daarom voegen we € 224.278 toe aan deze reserve.

De reserve onderwijshuisvesting aanvullen tot het plafond van € 7.000.000

De reserve zit aan het plafond toevoegen van middelen is niet nodig.

De belastingbetaler via een korting op de aanslag van 2019 (een gedeelte van) de OZB teruggeven.

Er blijft geen resultaat meer over voor teruggave aan de belastingbetaler.

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Omschrijving programma									
Veranderende samenleving vernieuwd bestuur	-50		-50	-50		-50	-33		-33
Demografische ontwikkeling							-35		-35
Plattelandontwikkeling	-223	47	-176	-266	29	-237	-383	25	-358
Decentralisaties en transities	-25.994	820	-25.174	-23.615	1.005	-22.610	-24.998	673	-24.325
Economie en werkgelegenheid	-20.231	7.737	-12.494	-27.275	10.059	-17.216	-27.115	10.364	-16.751
Energie en duurzaamheid				-607		-607	-576	16	-560
Cultuur	-1.744	18	-1.726	-2.146	43	-2.103	-2.101	81	-2.020
Sport	-885	269	-616	-2.051	269	-1.782	-2.280	253	-2.027
Recreatie en toerisme	-634	2	-632	-670	2	-668	-667	0	-667
Wonen	-2.942	2.217	-725	-2.716	1.791	-925	-2.670	2.974	304
Leefomgeving	-91		-91	-8.403	2	-8.401	-3.712		-3.712
Integrale veiligheid	-138		-138	-40		-40	-30		-30
Doorlopende overige taken	-28.737	11.700	-17.037	-9.962	11.010	1.048	-14.038	11.110	-2.928
Financiën	-19.248	75.429	56.181	-24.865	78.604	53.739	-23.604	79.227	55.623
Waarvan: Algemene dekkingsmiddelen				-1.644	72.795	71.151	-4.360	75.057	70.697
Overhead				-20.321	5.801	-14.520	-16.008	4.100	-11.908
Vennootschapsbelasting									
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten	-100.917	98.239	-2.678	-102.666	102.814	148	-102.242	104.723	2.481
Mutaties reserves		2.679	2.679	-4.499	4.351	-148	-8.181	7.863	-318
Gerealiseerde resultaat	-100.917	100.918	1	-107.165	107.165		-110.423	112.586	2.163

Toelichting

Veranderende samenleving vernieuwd bestuur

We hebben minder projecten financieel hoeven te ondersteunen. Hierdoor zijn de lasten lager dan begroot.

Demografische ontwikkeling

Dit jaar is een onderzoek gedaan naar de demografische ontwikkelingen in Berkelland. Dit onderzoek was niet begroot op dit programma maar is gedekt vanuit het centrale onderzoeksbudget in het programma financiën onderdeel algemene dekkingsmiddelen.

Decentralisaties en transities

We zijn geconfronteerd met sterk toegenomen lasten voor jeugdzorg. Daarnaast blijkt dat de afwikkeling van diagnose behandelcombinaties (DBC) een onvoorspelbare invloed heeft op de uitgaven. Deze worden soms pas na enkele jaren inzichtelijk. De inkomsten blijven iets achter als gevolg van lagere eigen bijdragen.

Economie en werkgelegenheid

Een hogere rijksbijdrage dan geraamd voor de WWB is de grootste oorzaak van de hogere inkomsten. Lagere lasten komen vooral door het nog niet volledig realiseren van de herstructurering van het busplein in Neede. Hier staat tegenover dat ook geen geld onttrokken is aan de reserve.

Energie en duurzaamheid

De lasten zijn het gevolg van de uitvoeringskosten van het Energie Uitvoeringsprogramma.

Cultuur

Geen opmerkingen

Overzicht van baten en lasten

Sport

Het tekort dat op dit programma ontstaat is het gevolg van een aantal kleinere ontwikkelingen. Zo is er een aantal onderzoeken gedaan naar en is er wat extra onderhoud gepleegd.

Recreatie en toerisme

Geen opmerkingen

Wonen

Het resultaat van dit programma wordt grotendeels bepaald door het woninggedeelte van de bouwgrondexploitatie. Daarnaast is ongeveer € 100.000 meer aan bouwleges binnengehaald. Dit laatste is het gevolg van een aantrekkende economie. Het besluit van de Hoge Raad om in zijn geheel geen leges meer te mogen heffen voor activiteiten in het buitengebied bij verouderde bestemmingsplannen heeft nauwelijks effect omdat dit besluit dateert van november 2017.

Leefomgeving

Het grote verschil in dit programma komt doordat de rente en afschrijvingslasten verantwoord zijn in het programma doorlopende overige taken. Dit is het gevolg van een herschikking van de activiteiten in 2017. Voor het overige is er wel een voordeel bij het leerlingenvervoer als gevolg van het beleid om meer leerlingen gebruik te laten maken van het reguliere vervoer.

Integrale veiligheid

Geen opmerkingen.

Doorlopende overige taken

Het grote verschil in dit programma ontstaat doordat de rente en afschrijvingslasten van het programma Leefomgeving hier zijn verantwoord, maar niet begroot. Dit is het gevolg van een verschuiving van activiteiten in de loop van 2017. Wat verder opvalt zijn de hogere lasten bij riolering. Deze worden echter volledig gedekt uit het rioolrecht.

Financiën

Algemene dekkingsmiddelen

De lasten bij algemene dekkingsmiddelen stijgen doordat een gedeelte van de lasten voor het beheren van onze financiële middelen zijn verschoven van overhead naar algemene dekkingsmiddelen. Verder zien we over het algemeen juist iets lagere lasten. De inkomsten stijgen met name door een bijdrage van Hameland voor verlof uren van overgenomen werknemers en een hogere algemene uitkering.

Overhead

Het verschil in de Overhead heeft ook te maken met een verschuiving van de lasten voor rente en afschrijving van Overhead naar algemene dekkingsmiddelen.

Vennootschapsbelasting

We hebben € 30.000 aan te betalen Vennootschapsbelasting opgenomen, waarvan € 15.000 voor 2016 en € 15.000 voor 2017

Mutaties reserves

Het grote verschil in de mutaties reserves heeft te maken met het overboeken van 'claims' van de bestemmingsreserve of de algemene reserve naar de reserve bestuurlijke claims. Uiteindelijk is er minder uit de reserves gehaald dan begroot vooral omdat activiteiten nog niet financieel zijn afgewikkeld of goedkoper zijn uitgevallen.

Onvoorzien

Overzicht van baten en lasten

We hebben geen gebruik gemaakt van onvoorzien in 2017.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten
Veranderende samenleving vernieuwd bestuur		
Demografische ontwikkeling		
Onderzoek demografie		35
Plattelandsontwikkeling		
Projectbijdrage	25	
Breedband		60
Decentralisaties en transities		
Economie en werkgelegenheid		
Vorbereiding Scholen Simmelink		9
Statushouders		37
Energie en duurzaamheid		
Cultuur		
Sport		
Legaat Planten		2
Bijdrage survivalclub D'ran		13
Recreatie en toerisme		
Wonen		
Vervolg pilot Beltrum		3
Onderzoek wonen		5
Leefomgeving		
Integrale veiligheid		
Doorlopende overige taken		
Opbrengst grondverkoop	60	
Beschoeiing kademuren		38
Financiën		
Verbeurde dwangsommen	69	
Legaat Planten deel 2	5	
Bijdrage Hameland (verlofuren)	689	
Schadevergoeding recreatiepark		60
Waarvan:		
Algemene dekkingsmiddelen		
Rentetoevoeging uit reserves	250	
Afbouw bijdragen BNG/Nuon	570	
Verkoop Hoflaan	360	

Overzicht van baten en lasten

Dividend

Overhead

Toevoeging voorziening pensioenen wethouders

Personeel van derden

Mobiliteit/Veranderbudget

Vennootschapsbelasting

Af te dragen Vennootschapsbelasting

Mutaties reserves

500	
	277
	2117
	234
	30

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Langlopende overeenkomsten

Naam Crediteur	Totaal	Einde looptijd
Contracten Jeugdzorg (240x)	€ 6.700.000	2018
Contracten WMO (80x)	€ 6.400.000	2018
Ter Horst Milieu BV	€ 623.436	2018
Novon	€ 270.402	2018
SAB Catering BV	€ 60.338	2018
Centric Netherlands BV	€ 207.957	2018
Hacron vof	€ 1.154.570	2018
Eneco Business BV	€ 258.981	2018
GMB service BV	€ 328.804	2018
Twence Bioconversie BV	€ 85.969	2018
Canon Nederland NV	€ 36.396	2018
Ziut BV	€ 153.942	2019
GreenValley	€ 68.105	2019
Raetsheren van Orden BV	€ 153.135	2020
Start People BV	€ 372.810	2021
Driessen	€ 870.427	2021
Avi Twente BV	€ 300.149	2022
DVEP (Energie)	€ 300.000	2023
GazProm	€ 100.000	2023
Cone Berkelland BV	€ 453.118	2034

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen

nvt

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen

Het opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000

Aard/Omschrijving	Oor-spronkelijk bedrag	Saldo totaal leningen	Percentage borg-stellingen	Restant borg 1-1-2017	Restant borg 31-12-2017
Woningbouw	117.047	102.282	52,8%	53.803	54.045
Waterleidingbedrijf	215.008	7.374	3,4%	284	249
Hypotheken	2.934	3.576	82,1%		2.936
De Laarberg	27.500	22.200	50,0%	11.950	11.100
Plaatselijke instellingen	8.720	4.158	93,8%	3.717	3.899
Totaal	371.209	139.590		69.754	72.229

De gemeente participeert samen met de gemeente Oost Gelre in het regionale bedrijventerrein De Laarberg en is mederisicodragers voor de planologische ontwikkeling en financiële exploitatie. De onderneming heeft externe financiering aangetrokken bij de BNG Bank. Ten behoeve van de BNG is door beide gemeenten een garantstelling verleend van maximaal € 12,5 miljoen (€ 25 miljoen totaal).

In 2017 is geen bedrag betaald wegens de verleende borg- en garantstellingen.

Gebeurtenissen na Balansdatum

Op 1 februari 2018 is lening 40.1011508 van de B.N.G. afgelost voor een bedrag € 19,9 miljoen en met een agio van € 4,7 miljoen.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Regeling bezoldigingscomponenten WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Gemeente Berkelland van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor de gemeente Berkelland is € 181.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	J.A. Bannink	J.A. Wildeman	J.A. Wildeman	J. Harmsen	J. Harmsen	M.H.J. Broers
Functie	Griffier	Gemeente- secretaris	Programma- manager	Gemeente- secretaris	Loco- secretaris	Gemeente- secretaris
Duur dienstverband in 2017	1/1 -31/12		1/1 -31/12		1/1 - 31/12	1/1 -31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1		0,89		0,89	1
Gewezen topfunctionaris?	Nee		Ja		Ja	Nee
Fictieve dienstbetrekking	Ja		Ja		Ja	Ja
Individueel WNT-maximum	181.000		161.090		161.090	181.000
Bezoldiging						
Beloning	75.931		73.923		100.694	112.495
Belastbare onkosten-vergoedingen						
Beloningen betaalbaar op termijn	11.480		14.828		14.866	16.802
Subtotaal	87.411		88.751		115.559	129.297
-/- Onverschuldigd betaald bedrag						
Totaal bezoldiging	87.411		88.751		115.559	129.297
Gegevens 2016						
Duur dienstverband	1/1 -31/12	1/1 -31/3	1/4 - 31/12	1/4 - 31/8	1/9 - 31/12	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	0,89	0,89	0,89	0,89	1
Bezoldiging 2016						
Beloning	71.691	20.523	72.333	40.661	32.596	33.506
Belastbare onkosten-vergoedingen						
Beloningen betaalbaar op termijn	9.724	3.091	9.272	5.151	4.121	4.900
Totaal bezoldiging 2016	81.415	23.614	81.605	45.812	36.717	38.406
Individueel WNT-maximum 2016	179.000	39.233	119.444	66.261	52.747	59.340

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo 2017
0.1	Bestuur		2.098	-2.098
0.2	Burgerzaken	828	494	334
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	400	26	374
0.4	Overhead	3.627	15.245	-11.618
0.5	Treasury	2.272	492	1.780
0.61	OZB woningen	7.115	423	6.692
0.62	OZB niet-woningen	1.120		1.120
0.63	Parkeerbelasting			
0.64	Belastingen overig	3		3
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	61.836		61.836
0.8	Overige baten en lasten	1.487	656	831
0.9	Vennootschapsbelasting		30	-30
0.10	Mutaties reserves	7.863	8.181	-318
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	112.587	110.423	2.164
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	102	2.260	-2.158
1.2	Openbare orde en veiligheid		140	-140
2.1	Verkeer en vervoer	242	5.316	-5.074
2.2	Parkeren	9	37	-28
2.3	Recreatieve havens			
2.4	Economische havens en waterwegen			
2.5	Openbaar vervoer			
3.1	Economische ontwikkelingen			
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	109	120	-11
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	86	202	-116
3.4	Economische promotie	516	968	-452
4.1	Openbaar basisonderwijs			
4.2	Onderwijshuisvesting	161	2.707	-2.546
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	141	789	-648
5.1	Sportbeleid en activering		1.309	-1.309
5.2	Sportaccommodaties	253	971	-718
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	36	482	-446
5.4	Musea	25	544	-519
5.5	Cultureel erfgoed	61	160	-99
5.6	Media		638	-638
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	181	3.201	-3.020
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	44	1.600	-1.556
6.2	Wijkteams		4.696	-4.696
6.3	Inkomensregelingen	8.338	11.625	-3.287
6.4	Begeleide participatie	1.484	12.102	-10.618
6.5	Arbeidsparticipatie		5	-5
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		8.251	-8.251
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	665	981	-316
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		8.154	-8.154
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		434	-434
7.1	Volksgezondheid		1.339	-1.339
7.2	Riolering	6.384	5.206	1.178
7.3	Afval		2.822	-2.822
7.4	Milieubeheer	85	1.694	-1.609
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	295	362	-67
8.1	Ruimtelijke ordening	157	930	-773
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.365	1.253	112
8.3	Wonen en bouwen	1.640	1.480	160



SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018											
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie					
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04					
			€ 102.197	€ 12.693	€ 0	€ 1.093					
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente			
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12			
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Nee Besteding (jaar T-1) IOAZ			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06			
			061859 Gemeente Berckelland Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	€ 7.021.186 Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	€ 116.237 Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	€ 641.452 Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	€ 146.518 Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.6 Wet en inkomens kunstenaars (WWIK)	€ 153.409 Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 15	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 16	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 17	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 18			
			061859 Gemeente Berckelland Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	€ 45.785 Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	€ 60.322	€ 3.578	€ 0	€ 3.364			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee						
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09						
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016 Besluit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) kapitaalverzekering (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06			
			061859 Gemeente Berckelland	€ 136.464	€ 90.400	€ 19.071	€ 289.947	€ 23.517			